

Problems of synonymous classification in the English language

Проблеми синонімічної класифікації в англійській мові

Khrystych Nina

Ph.D. in Pedagogy,
Associate Professor

Христич Ніна

кандидат педагогічних наук,
доцент

E-mail: forkaf@ukr.net

orcid: org/0000-0002-6839-8946

*Pereiaslav-Khmelnytsky
Hryhorii Skovoroda State
Pedagogical University*

30, Sukhomlynskyi Str.,
Pereiaslav-Khmelnytsky,
Kyiv Reg., Ukraine, 08401

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний
університет*

*імені Григорія Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав-Хмельницький,
Київська обл., Україна, 08401*

Original manuscript received: December 22, 2019

Revised manuscript accepted: December 27, 2019

ABSTRACT

The article deals with the theoretical aspects of synonym classification. The basic idea is that the more developed the language, the richer the diversity, and therefore the greater the possibilities of lexical choice enhancing the effectiveness and precision of speech.

The author concretizes the types of synonyms as absolute, ideographic, stylistic, contextual and phraseological synonyms. The novelty of the article is that the author calls the binomial lexical phrases as binomial synonyms, and also highlights a group of precedent synonyms. In determining synonymy, the main task is to examine lexical units not separately but in relation to other units, which to some extent coincide with them in value.

The author points out that synonyms are united by a common objective significance and have a powerful mechanism of expressing by using the words belonging to the same part of speech, differing in sound form and possessing one or more identical or nearly identical meanings.

It is proved the idea that the range of synonyms can be made up from two and more words which are connected by their similar meaning. Anyway, there is the synonymic dominant, the most general term of its kind potentially containing the specific features rendered by all the other members of the group.

The field of further scientific research of synonyms may include the researches in various kinds of texts. In our opinion, the researches of semasiology devices are promising in the sphere of neologisms.

Key words: *synonym, synonymous series, synonymous classification, semantics, semasiology.*

Вступ

Синонімія – це універсальне лінгвістичне явище, яке збагачує лексику новою семантикою. На сучасному етапі розвитку науки мовознавці вивчають синонімічні відношення у лексиці, граматиці та синтаксисі. В одному ряду з синонімами згадуються перифрази, гіпоніми, гіпероніми, омоніми, антоніми, конверсиви, трансформації тощо.

Сутність синонімії та синонімічних відношень між словами привертає увагу лінгвістів, які досліджують проблеми семасіології, оскільки вирішення проблем синонімії тісно пов'язано з полісемією. Лише декілька праць за останні двадцять років присвячені вивченню синонімії як одному із шляхів збагачення словника англійської мови. Це наукові розвідки В. Басок (2009), Г. Батеніної (2011), Н. Єфремова (2002), В. Кирилової (2006), О. Радзівської (2014) та ін.

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні принципів класифікації синонімів в англійській мові.

Матеріал і методи досліджень

Матеріалом дослідження послужила вибірка із лексикографічних джерел (Longman Dictionary of English language and Culture). Мета дослідження спричинила вибір методів дослідження: *аналіз словникових дефініцій*, застосований для розгляду сутності поняття «синонім»; *аналіз наукової літератури* – для розгляду питання синонімічних рядів у лінгвістиці; *функціональний метод* – для встановлення причин вживання певних лексичних одиниць у тексті; *контекстуальний аналіз* – для аналізу семантики лексичної одиниці та її зв'язку з іншими лексичними одиницями.

Результати та їх обговорення

Поняття синонімії як одного із видів парадигматичних відношень у лексико-семантичній підсистемі мови, трактується у сучасному мовознавстві неоднозначно. На наш погляд, найбільш вичерпним визначенням синонімів є визначення Л. Верби (2003), яка вказує на те, що синоніми об'єднуються за спільністю предметного значення і вважає, що, синоніми – це однопольові, категоріально ідентичні словарні одиниці, які збігаються за обсягом в одному чи кількох словникових значеннях. Л. Верба відносить до синонімів слова однієї частини мови, які повністю чи частково подібні за значенням, виражають одне й те ж поняття, взаємозаміняються в певних контекстах, відрізняються конотативними відтінками значення і стилістичним забарвленням.

За нашими спостереженнями, семантика синонімів відображає значення всього синонімічного ряду і актуалізує єдине значення. Більшість

англійських слів багатозначні. Результатом цього є те, що одне і те ж слово може мати різні значення для декількох синонімічних груп, наприклад: *to appear – to emerge; to disappear – to vanish*.

Синоніми розрізняються за компонентним складом значень (тобто мають різне класифікуюче, емоційне та асоціативне значення). Особливо багато синонімів у кольороназвах, як це показано у нижчеподаних прикладах:

red – *scarlet, Indian red, Spanish red, Turkey red, carmine, ruby, crimson, rusty red, fire engine red, cardinal red, chili red, fire brick, madder, redwood, chocolate cosmos, dark red, maroon, cinnabar, blood red;*

blue – *medium blue, Egyptian blue, ultramarine, delft blue, duck blue, dark blue, resolution blue, navy blue, midnight blue, sapphire, pigment blue, pantone, periwinkle, crayola, independence, teal blue, fluorescent blue;*

green – *India green, Paris green, Spanish green, India green, Persian green, Russian green, bottle green, dark green, light green, bright green, mantis, pigment green, army green, hooker's green, brunswick green, celadon, emerald, malachite, midnight green, neon green, jade, sea green, rifle green, India green;*

На сьогоднішній день можна констатувати, що у лінгвістиці проблема синонімічної класифікації вирішена. Таким чином, синоніми традиційно поділяються на такі групи: абсолютні, ідеографічні, стилістичні, контекстуальні, фразеологічні.

Існування абсолютних синонімів (*postman – mailman; dustman – garbage man; cashier – teller, padlock – lock*) пояснюється тим, що існують американсько-британські синоніми – назви однакових предметів, прийнятих в американському та британському варіантах мови.

У процесі розвитку мови багато старих назв одного і того ж об'єкта проходили процес диференціювання, і слова мали або різні відтінки значення або різні сфери використання, як наприклад, *purse – wallet, TV-set – plazma, phone – smartphone – Iphone*. Якщо два слова точно збігаються за значенням, то одне з них може змінити свою семантику або не вживатися у повсякденному мовленні. Не варто вживати просто *phone*, коли мова йде про *smartphone* чи *Iphone*.

До абсолютних синонімів часто попадають слова, утворені у результаті традиційних способів словотворення: словоскладання, суфіксації та семантичної деривації. Значна роль у вербалізації нових знань належить креативності з участю комбінованих форм, більшість із яких виникла наприкінці ХХ століття внаслідок необхідності відобразити нові реалії буття. Напр. : *advertising – advertisement, advert, ad; to enter – to come in (phrasal verbs), to verbalize – to word (conversion); N.S. – new style (abbreviation); obs. – obsolete, Jr. – junior, Hy – heavy (shortening); bachelor – bach (shortening)*.

У синонімічному ряду *advertising – advertisement, advert, ad* ми спостерігаємо плавний процес мовної економії. Мовна економія веде і до

вдалого експресивно-емоційного способу вираження як нових, так і відомих понять. Це, зокрема, підвищує апелятивну функцію через створювану семантичну непрозорість багатьох новоутворень, що дає змогу економно використовувати внутрішньомовні системні можливості сучасної англійської мови зі збереженням ключової семантики слова.

Ідеографічні синоніми означають різні відтінки значення або ступені вказаної якості, як наприклад, *hardworking – diligent, determined, industrious, enterprising; important – required, substantial, vital, essential, primary, significant, requisite, critical*. Спільна семантика об'єднує такі синоніми в одну групу, тоді як окреме поняття дозволяє кожному синоніму групи підкреслити певну характеристику. Важливо зазначити, що синоніми можуть відрізнятися за ступенем заданої якості, за інтенсивністю виконуваної дії чи інтенсивністю емоцій. Напр.: *big – enormous, huge, gigantic, massive; nice – beautiful, attractive, pretty, lovely, stunning; lazy: idle, lackadaisical, lethargic, indolent; honest: honorable, fair, sincere, trustworthy*.

Стилістичні синоніми не відрізняються за своїм загальним значенням, але відрізняються за використанням та стилем. Напр.: *mistake (official) – booboo (familiar); to talk (neutral) – gibber-gabber (familiar); needle (neutral) – garpoon (professionalism) to commence (official) – to begin (neutral)*. Стилістичні синоніми також показують ставлення мовця до описаної події, об'єкта чи процесу: *to die – to depart, to expire – to kick the bucket, Negro – Afro-American inhabitant*.

У ролі стилістичних синонімів часто вживаються евфемізми та вульгаризми. Напр.: *in one's birthday suit – naked, in the other world – dead; to die – to go west, to pass away, to join the silent majority; strike - industrial action; murder - liquidation. mug – face; flabbergasted – shocked; protective custody – the prison; tax hikes – the increase of taxes; nuclear intention – the policy dealing with nuclear weapons; inflows – the indirect term for taxes; reduction in force – an amount of employees is reduced by a company for the purpose of making savings; job loss – losses of working stations as a consequence of the financial crisis; the girl with bad reputaton': call girl, corner girl, good tme girl, bad girl, joy girl, the lady of pleasure, the lady of the night, painted lady, scarlet lady*.

Контекстуальні синоніми подібні за значенням у певному контексті. Наприклад, дієслова 'to buy' and 'to get' не є чистими синонімами, але виступають синонімами лише у певному контексті: *I'll go to the shop to **buy** some bread / I'll go to the shop to **get** some bread*.

Інший приклад: *customer – buyer: He turned to a new **customer** as young Cowperwood went out (Т. Dreiser 'The Financier', p. 25). He saw where, for want of greater activity in offering the goods consigned—quicker communication with shippers and **buyers** (Т. Dreiser. 'The Financier', p. 20).*

В основі фразеологічних синонімів лежить діалектна назва того самого зооніма, прагмоніма, ергоніма тощо. Назва квітки '*cornflower*'

з'явилася тому, що вона росте на кукурудзяних полях – ‘*cornfields*’. Дехто називає її ‘*bluebottle*’ із-за форми чи кольору пелюстка.

Велика група синонімів спостерігається серед зооморфізмів: *to wolf – to eat up, to devour; to dog – to follow; to monkey – to joke; to rat – to deceive; to cock – to tease; to pigeon – to chat; to chatter – to gab; to gibber – to murmur*.

Іменник ‘*chatter*’ означає: 1) ‘*incessant trivial talk, a stream of idle chatter*’, 2) ‘*a series of quick high-pitched sounds. the chatter of a typewriter*’.

Дієслово ‘*to chatter*’ означає ‘*to talk rapidly or incessantly about trivial matters*’. Вказана лексична одиниця часто вживається тоді, коли людина довго веде безпредметні тривалі розмови по телефону.

Слово ‘*to gibber*’ також може вживатися як іменник, так і дієслово і позначати ті звуки, які видають мавпи (*apes, monkeys*). Іменник ‘*gibber*’ означає ‘*unintelligible talking, gibberish, hokum, meaningless, nonsense, nonsensicality; bunk – a message that seems to convey no meaning, abracadabra – gibberish and nonsense babble; babbling, lallation – gibberish resembling the sounds of a baby blather; blatherskite – foolish gibberish double Dutch – an incomprehensible talk; double talk – deliberately unintelligible gibberish, gabble, jabber, jabbering – rapid and indistinct speech mumbo jumbo – language or ritual causing, or intending to cause, confusion*’ (Longman Dictionary of English language and Culture: 2006).

Синоніми: *chat, talk, gossip, chitchat, jabbering, jabber, prattling, prattle, babbling, babble, tittle-tattle, blathering, blather, yammering, yattering, yapping, jawing, chewing the fat, confabulation, colloquy*.

У цілому весь синонімічний ряд ‘*to chatter*’, ‘*to gibber*’ зводиться до поняття позначення безглузлого, незрозумілого мовлення.

Ми виділяємо групу біноміальних синонімів. Біноміальні синонімічні пари – це дуже продуктивні явища сучасної англійської мови, частота використання яких постійно зростає. Біноміальна пара – це словосполучення, яке складається з двох слів, з’єднаних найчастіше сполучником або прийменником, у деяких випадках – безсполучниковим зв’язком. Порядок слів біноміальної пари зазвичай фіксований.

Елементи біноміальних груп характеризуються різними типами семантичних відносин:

– синонімічними (між словами і виразами з однаковим чи схожим значенням): *certain and sure, bits and pieces, faults and flaws, flotsam or jetsam*;

– антонімічними (між словами і виразами з протилежним значенням): *far and near, win or lose, up and down, by right or wrong, big head and little wit*;

– асоціативними відносинами між словами, що пов’язані одночасними діями або коли одна дія спричиняє іншу: *food and drink, flesh and bone, by birth and breeding, by fire and sword, shoot and kill*;

– семантичними відносинами між словами, що належать до однакової семантичної групи: *night and day* (часу), *by land and by the sea* (поверхні), *black and blue* (кольорів), *butter and eggs* (їжі); *the butcher, the baker and the candlestick maker* (професій), *the father and the mother of the row* (стосунків);

Біноміальні пари можуть бути засновані на повторенні їхніх елементів (*bit by bit, burning for burning*) чи на алітерації (*live and learn*). Більшість біномів – незворотні, тобто вони вживаються в певному порядку. Переставляти їх, наприклад, *swim or sink* замість *sink or swim*, ми повністю міняємо їхнє значення, зазвичай підкреслюючи їхнє літературне, іноді гумористичне, а не переносне значення.

У групі біноміальних синонімів найуживанішими є прикметникові: *clean and tidy, haughty and high minded, neat and tidy, null and void, plain and simple, prim and proper, straight and narrow*.

Біноміальні синоніми сприймаються, як єдине поняття (концепт). Наприклад: ‘*null and void*’ можна замінити на ‘*invalid*’; ‘*clean and tidy*’ – ‘*clean*’. Слід наголосити, що кожна група синонімів містить синонімічну домінанту – одиницю, що володіє найзагальнішим значенням роду, наприклад: *fair: just, objective, impartial, unbiased*.

Слова, які мають спільне значення у своєму складі, об’єднані в синонімічні рядки. Оскільки багато слів мають досить широку семантику, це означає, що слово може вводитись одночасно в декілька синонімічних рядів. Так, наприклад, англійський прикметник ‘*big*’ одночасно входить у наступний ряд: *unusually or comparatively large in size or dimensions: immense, enormous, gigantic, huge, vast, grand*.

1) *notable: remarkable; exceptional, outstanding, noteworthy;*

2) *important: highly significant or consequential: weighty, serious, momentous, vital, critical;*

3) *of noble or lofty character: elevated, exalted, dignified;*

4) *distinguished: famous: famed, eminent, noted, notable, prominent,* (Longman Dictionary of English language and Culture: 2006).

Підстава для вибору синоніма у подібних випадках є ступінь оцінного значення, а вибір оцінки має суб’єктивний характер. Будь-яка оцінка пов’язана з певним стереотипом. Значення оцінки може зростати від емоційного стану мовця.

Слід виділити також прецедентні синоніми. Типами прецедентних синонімів найчастіше виступають прецедентні імена (індивідуальне ім’я відомої людини, персонажа твору, артефакту тощо) або прецедентні ситуації (значима подія, відома для певної лінгвоспільноти або навіть за її межами). У цілому прецедентні феномени трактуються як компонент знань, позначення та зміст якого добре відомі представникам певної етнокультурної спільноти, актуальні у когнітивному й комунікативному плані. Напр. : *air head – stupid; star-gazer – dreamer; Oxford mixture – blue color; Canterbury story – a long uninteresting story; The Blue and the Grey –*

blue and old military units; Richmonds of the Field – enemies (Shakespeare); Gordelia's gift – a gentle female voice (Shakespeare); the apple of Sodom – deceptive success; in plain English – directly; Gate City of the South – Atlanta (the state); The Golden Empire – Byzantium; Rockefeller – a wealthy person; December and May – an old husband and a young wife; Miss Molly – a lazy girl; John Tomson's man – a man who is dependent on his wife; Darby and Joan – an old couple who has lived for a long time in love and respect; Don-Juan – a fornicator, a lawless person. ;

Розуміння прецедентних синонімів ґрунтується на фонових й енциклопедичних знаннях мовців. Забезпечення прихованого впливу досягається за рахунок того, що мовець опирається на «неявне знання», котре у випадку вживання прецедентних феноменів включає в себе фонові та енциклопедичні знання адресатів та асоціації, пов'язані з прецедентними феноменами. Прецедентні синоніми базуються на стереотипному мисленні і містять три компоненти: когнітивний як знання про щось, емоційний як ставлення до чого-небудь та компонент поведінки як готовність діяти певним чином.

Висновки

Отже, синоніми бувають абсолютними, ідеографічними, стилістичними, контекстуальними, фразеологічними, біноміальними та прецедентними. Найчисельнішу групу становлять стилістичні та контекстуальні синоніми. Слід зазначити, що в англійській мові ідеографічна синонімія пов'язана з диференціацією лексичного значення, а стилістична синонімія відрізняються за стилістичними ознаками. У зв'язку з цим, значна частина стилістичних синонімів не має прямого, незалежного номінативного значення. Такі синоніми виражають своє основне значення не безпосередньо, а через опорне слово, що є базою відповідного синонімічного ряду.

Дослідження синонімії в англійській мові активно ведуться, і ми очікуємо його подальшого розвитку, оскільки у цій галузі існують різні підходи та з'являються нові слова – неологізми.

Література

1. Апресян Ю., Ботьяков В., Латышев Т. Англо-русский синонимический словарь. Москва, Русский язык, 1979. 544 с.
2. Верба Л. Порівняльна лексикологія англійської та української мов : посібн. для перекладацьких від. вузів. Вінниця : Нова книга, 2003. 160 с.
3. Leech G. Explorations in Semantics and Pragmatics. Amsterdam. 1994. Vol. 8. 115 p.
4. Longman Dictionary of English language and Culture. England: Pearson Education Limited, 2006. 1620 p.
5. The Word Reference English Synonyms. UK : Oxford University Press, 2015. 260 p.

References

(Транслітерація)

1. Apresyan Yu., Botyakov V., Latyshev T. (1979). Anglo-russkii sinonimicheskii slovar. [The English-Russian Synonym Dictionary]. M. : Russkii yazyk, 544 p. [in Ukrainian].
2. Verba L. (2013). Porivnyalna leksykologiya angliiskoi ta urkainskoi mov : posibnyk dlya perekladatskykh viddilen vuziv. [Comparative lexicology of English and Ukrainian]. Vinnytsa : Nova knyha, 160 p. [in Ukrainian].
3. Leech G. (1994). Explorations in Semantics and Pragmatics. Amsterdam. Vol. 8. 115 p. [in English].
4. Longman Dictionary of English language and Culture. (2006). England: Pearson Education Limited, 1620 p. [in English].
5. The Word Reference English Synonyms. (2015). UK : Oxford University Press, 260 p. [in English].

АНОТАЦІЯ

Дослідження присвячене вивченню теоретичного поняття синонімії в сучасній лінгвістиці та практичного аналізу типів синонімів. У результаті аналізу теоретичних питань автор доводить, що проблема дослідження синонімів належить, перш за все, до лексико-семантичних проблем. Проблеми синонімії вирішуються разом з іншими лексикологічними явищами (перифразами, гіпонімами, гіперонімами, омонімами, антонімами, конверсивами, трансформаціями).

Погляди учених на природу синонімів носять суперечливий характер, що пояснюється різностороннім підходом до розгляду, які класифікуються за різними критеріями: структурним, семантичним, функціональним, етимологічним. Автор дотримується семантичного підходу, що дозволило виявити основні і допоміжні значення лексичних одиниць та дало змогу дослідити формально-граматичні і власне-семантичні особливості.

Новизною статті є те, що автор вперше називає біноміальні лексичні сполучення – біноміальними синонімами, а також виділяє групу прецедентних синонімів.

Ключові слова: синонім, синонімічний ряд, синонімічна класифікація, семантика, семасіологія.

АННОТАЦИЯ. Проблемы синонимической классификации в английском языке. Исследование посвящено изучению теоретического вопроса синонимии в современной лингвистике и практическому анализу типов синонимов. В результате анализа теоретических вопросов автор доказывает, что проблема исследования синонимов относится, прежде всего, к лексико-семантическим проблемам. Проблемы синонимии решаются вместе с другими лексикологическими явлениями (перифразами, гипонимами, гиперонимами, омонимами, антонимами,

конверсивами, трансформаціями). Взгляди учених на природу синонимів носять противоречивий характер, що пояснюється різностороннім підходом к їх розгляду. Синоніми класифікуються по різним критеріям: структурному, семантичному, функціональному, етимологічному. Автор дотримується семантичного підходу, що дозволило виявити основні і допоміжні значення лексических одиниць і дослідити формально-грамматическі і власне-семантическі особливості.

Новизною статті є те, що автор вперше називає біноміальні лексическі словосполучення – біноміальними синонімами, а також виділяє групу прецедентних синонімів.

Ключевые слова: синонім, синонімічний ряд, синоніміческа класифікація, семантика, семасіологія.